

R E G É L Ő.

PESTEN csötörtökön junius 26^{kán} 1834.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Képek nélkül egy ezüst forinttal olcsóbb. Buda-pestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóírásnak egyes száma 24 kr; egyes lép 12 kr. p p.

TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

Egy duellum. *(Folytatás.)*

Mondottam, hogy Emmának lelke olly finom vala, millyenek bájai voltak, olly tökélyesek mint szépsége! Mi annyit tesz, hogy neki szeretni kellett. És ime egy nap (ez legelső vala) erősebben dobogott szive, szép szája fohászt bocsáta, mire mellje hullámként emelkedett; szemei, mellyek ekkorig vidámok voltak, most félénken és zavarttan lesültek A' concertek legnagyobb zavariban gyertyák fényei, és sok vendég mozgási között atyjának egy új barátja lépett-be a' szalába, és minden szem, minden asszony szeme kivévén Emmáét — feléje fordult. Ő énekelt: a' vendégek halgattak. Emmának olly szép tulajdonsági voltak! de szegény Emma elveszté a' sort, csaknem szavát is; elpirult, reszketett és sirt volna, hívén, hogy ezen estvén veszté-el hatalmát: soha se volt ő olly szép Végre megilleté a' szerelem, és neki Eugen pillantata nyillá vált.

Asmodeus, kedveském, nyilad fülemet hasogatja, ez egy kevéssé classica izlésű metaphora ezen időre, mellyben élünk.

Mester! én vén sátán vagyok, hadd beszéljek magam módja szerint, ez egy iskolai emlék.

Annyi kérők között, kik Emma szivéért vetekedtek, senki sem érdemlé azt meg jobban, mint Eugen; és ekkor véletlenül, vagy éppen szokáson kívül a' sziv és ész össze szövetkeztek. Mind két részről ugyan egyenlő szépség, egyenlő lélekmű, egy érznek, érzésnek, caracternak kecasei, egy rend és vagyon fénylék: az össze illés tökéletes, a' tetszvágy hazug vala, a' szennyező irigység kénytelen volt megval-

lani, hogy egyedül Emma érdemlé-meg Eugent, hogy egyedül Eugen volt méltó Emmára.

A' szerelem megtette útját, és kevés időn Hymenről volt szó. Semmi gát nem veté magát ellene boldogságuknak. Mind két részről örömbe merülve a' háznép, biztatá fogadását a' két szeretőnek. Emmának már megígért egyezését lebegő ajakin nem tartá-fel egyéb, mint a' fiatal leánynak ártatlan félelme. Eugen boldogságot várván a' remény és jövő-dő mámorában, megnyeré Emmának fogadását; szájából hallá szerelme esküvését, 's Emma szerelme tiszta volt mint lelke, és gyengéd mint tekintete. „Eugen — mondá ő néki — ha csupán csak szeretetre méltó, és bájló volnál, még is jobban szeretnélek vetélkedőid közül: de te nemes és adakozó is, jeles és kevély vagy; téged tisztelnek, és csudálnak. Ó milly kevély volnék, ha csupán én lehetnék tied! Milly hiú volnék neveddel! Eugenem jegyesem! milly nagygyá tenne engem dicsőséged!“ Emmának térdei előtt Eugen, szemei örömtől eláradva, e' szavakra részegedve így felelt: „Te tehát nem fogsz szeretni, csak engem! te engem mindig fogsz szeretni, mert én méltó lések Emmára!

A' rendelések megtörténtek; a' szerelmesek már a' boldogsághoz közelitének.

Asmodeus! a' mutató sebesen, történeted pedig lassan halad, te csak mindig a' szerelemmel bajlódol.

A' zavarból ítélj te, még egy ut úgy is fenmaradt.

Mester, a' perczenetet is kiszámítottam, látod, hogy az ifiú még mozdulatlan.

Egy estve ez novemberben volt.

Ezen utósóban?

Talán. Emma atyjánál vendégség volt; e' finom és izes ebéd után Eugen Emma mellett ült, a' csemegék (dessert) huzamósak valának, és ez alatt hintóba fogattak, hogy operába mehessenek, és a' beszélgetés egy kevés tüzzel a' lefolyt napon történt anekdotákról folyt: ez egy duellum vala. Egész város tudta e' nevetséges és szomorú történetet. Egy hetyke becsület nélküli ember ingerkedik a' becsületessel ez fontos dolog! A' theatrumban egy helyről vala szó, mellyet megvetés követett, a' sampányinak gőze megzavará egy gyalázatos szemtelen ifiúnak látását, ki csak a' harczoló szálákban lakott, és bravourából akárkit harczra hívott - ki. Erről mindenenk beszéllettek,

szánakoztak, és azzal vádolták őt, hogy becsületes életét egy szilaj idegenéével koczára tette. Dicsérek, hogy helyesen viselé magát a' becsület-érzés fejében. A' kettős harcz hevesen hányatott, védetett, kisebbítettett, dicsértetett, és már helybe hagyatott, már kárhoztatott, hol philosophi, hol vallási, hol becsületi, hol bal itéleti szempontból. Emma jegyese természetesen kora, és engedékeny szive által indulatba hozatott, és védte ezen kegyetlen szükségét minden esetre. A' leánynak atyja nyomos, kemény logikai és változatlan elveinél fogva azt minden této-vázás nélkül gyilkosság közé számítá. Emma lágy érzékeny, és mint minden fiatal szerelmes leány borzadván a' vér és gyilkosságtól, védte atyjának nézeteit, hanem az ifiú egy tüzes tekintettel jutalmazá szónokságát. A' perlekedés heves, indulatos, és csipős vala, és döbhentő színnel lefesté bizonytalanságát véleményinknek, érzésinknek, erkölcsinknek ezen kényes pont felett, melly mind azt érinti, mi a' becsületet legfőképpen ingerli. — „Nem uram — mondá éles tekintettel Emmának atyja, minekutána a' legerősebb okokat előhordta — nem — a' becsületes ember, házi atya, polgár (kinek élete a' köz jóhoz tartozik) a' legelső korhelytől kezdve (ki talán illő tiszteletet soha se mutatott) nem fogadhatja-el azon helytelen és vakmerő just, hogy egy ingerkedésért gyilkossággal lehessen az igazat bebizonyítani.“

„„De a' becsület-érzés hasonlóképpen nem engedi, hogy paczkáztasson magán az ember; hogy az ingerkedést elnézze; hogy elvigye, és eltegye a' vakmerőség bélyegét.““

„A' becsület-érzést az ifiú, ha merem kérdeni, miben helyezi? Egy párviadalban (duellumban)? Azt képzelni nem lehet, arra magad is pirulnál. Ah hála az egeknek, és ezen értelem előmenetének! a' késedelmes, de végtére győzedelmes józan ész ki fogja zárni erkölcsi szokásinkból ezen gyászos és darabos szokást. A' Romaiak, kik egymást ismerték, a' dicsőségben és bátorságban nem ismerték ezen harcz nemét. Már az Angoly észre jövén logikai nem gyávaságból megveti azt: és nálunk Eugen, midőn a' szabadság neveli lelkünket, midőn a' józan ész tisztítja bal itéletünket, nem lehetne egyéb ut nálunk a' becsület megörzésére ennél? Eugen! a' harcz helyén hagyja életét az ember a' nélkül, hogy ott feltalálná a' becsületet!“

„De ha vonakodunk megjelenni, a' megvetés, szégyen, és gyáva név! — El lehetne-e ezt viselni, Emma gondold-e?”

Mit felelt Emma? — szive dobogott, arczai világos rózsza színben valának és szinte ugy tekintete! — Ekkor az inas beszólla, hogy a' hintó be van fogva, és felkeltek.

Asmodeus kár! szerettem volna tudni — —

Ne zavarj-meg mester; az ifiú, lásd, most sohajtott, és a' mutató harmadát elmulá a' fertálynak.

Készültek az indulásra. A' leány atyja némelly komor vonás gyenge nyomait mutatá arczán, mellyel gondolá, hogy kiverheti az ifiú fejéből ezen fatalis balitéletet a' duellum iránt. Eugen egy kevéssé szemérmes, és zavart leve; tetetéssel se vihette annyira, hogy véleménye az öregéével megegyezék; pirongatni akarta szép, és kedves Emmáját. De lehetett-e az, hogy már most is sziveik nem egyeztek volna? Ő egy kevés komolysággal és daczczal nyujtá neki kezét. Emma ellenben nyilt kedvű és mosolygó vala; arcza azonban nem tudom milly gyengéd, elragadó pajkossággal és csipősséggel kevert, gögöt mutatott; tekintete mennyei volt; és azonnal, midőn szép keze, melly előre suhant, szerelmese kezéhez ért, ő azt élénken szoritotta Mit akart ő evvel értetni? és ki tiltá, hogy ne értse?

A' hintó elindult; gördülve ért a' nyolcz múzsa templomához. A' mosolygás Emma ajkán még most is látszott. és keze Eugenében nyugvék, mikor az ajtó kinyilt.

Azon új opera, mellynek látására mentek, megérdemlé, hogy hirre kapjon; egész város kívánta látni, és ajtajnál a' tolongó gyülekezet végtelen vala. A' mieinknek páholyuk volt; de nem várhatták, hogy a' sokaság fogyjon, mert a' karpitot már felvonták, 's Emma nyugtalan vala. A' sokaság közé keveredtek tehát; mi ugyan nem helye egy szép személynek. Eugen fedezé Emmát; a' szerelem figyelmes szokott lenni. Már a' hajlongó dagály a' lépcsőkig vonta őket a' nélkül, hogy a' kisasszony izletes tolettje legkisebb sértést szenvedett volna. Midőn ott hirtelen Emma, ki vezetőjének karját szoritá, sikoltást ejte, és megijedve Eugentre dülvén maga előtt két ifiat hagyott keresztül menni, kik vigyorogva és röhögve egymás karjába fogóztak. Ezeket külsejéről, melly nevetségesen divat szerint vala, zajos beszédjéről, kozák bajuszokról, hirtelen vakmerőségekről könnyű volt megismerni, hogy

azon kaczer bandából, durva szokású rossz helyről kerekedett gavallérok, kiknek szemtelenségeik nem tündöklenek egyebütt, hanem olly társaságokban, mellyekben ők a' vitézek. A' harag bibora Eugennek hirtelen egész homlokáig felszökött, 's legelső szava volt: „Emma mi bajod?“ De tekintete már éles pillantatokkal jegyzé-meg a' két pulya garázdát, és keble reszketett. Emma tüstént észre vette hibáját, és hirtelenségét, 's igen csendesen így szólla távozni akarván onnan: „semmi! semmi barátom. Szerencsétlenségből, akaratja ellen valaki, a' kit nem láttam, lábamra tapodott.“ — „„Bizonyosan valamellyik azon két férjfi közül.““ — „Dehogy! nem! elhiheted.“ — „„De miért simítja a' dolgot! és milly szemtelenség előtte keresztbe menni! — Ó! életemre fogadom““ — „Eugen halgass, halgass!“

Talán minden ebben maradt volna; Eugen erőltette magát indulatja eltakarásában. Emma halaványan őt előbbre húzta szemeivel atyját keresvén, ki néhány lépéssel hátrább maradt. — Elválának egymástól; elveszték egymást. — Ekkor egyik ama két ifjú ember közül legszemtelenebb módon nevetve vissza fordult, és feszes szemre vette Emmát, 's így szólott barátjához, vagy is helyesebben pajtásához: „ez bizony helyes! mennyei szemű lányka pajtás! De fogadok, hogy Etelka még szebb.“

Ezen helytelenségeket olly hangosan mondta, hogy azt hallani lehetett, és harmincz személy is fordult vissza. Emma kinek fehér arczai olly pirosra változtak, mint tűz, egy pillantat mulva már mit se látott, és midőn a' hirtelen zavarodás után szemei tisztábban tekinthettek, a' nélkül hogy látta volna, mikép történt vele a' változás, atyja karján találá magát; és Eugen eltűnt, valamint a' két ifjú is.

Asmodeus! milly kinok közt vagyok; már csak hét perced vagyon; az opera legalább három óráig tart.

Mester, mi nem vagyunk halgatására kárhozthatva.

Ezen zavarnak tanúji mindent világosan tudtak akkor, midőn Emma magához tért; főképp a' férjfiak kísérek őt, az asszonyok csak nézték. De a' nyirettyű első sikamlása már hallatszott; a' muzsika Rossinitól vala; az egész épület rengett; húsz trombita harsogott; a' darab pásztori vala. A' ki még a' kisasszony nézőji közül maradt, elfeletkezék a' történetről, és sietett-fel a' lépcsőn.

Emma atyjának karjain követé a' sokaságot, már azt se tudta, mit csinál; — szive melyében úgy dobogott, mint a' kalapács, térdei reszkettek alatta, nyelve mintha nyel-deklójéhez ragadott volna; fejében rettenetes zavarodás támadott, fülében pedig olyan idegen csengés, melly minden gondolkodást megzavart Ő ment, lépdegélt atyjára támaszkodva, ki hasonlóan halavány volt, homloka ránczos, és setét. Már a' coridorhoz (hosszú folyosó az épületben) értek, 's mutatak a' bilétet; a' páholy-záró ki-nyitá az ajtót, de Emma azon pillanatban, mellyben lábát betevé, minden szózat nélkül elájulva lerogyott.

Azon pillanatban nyugodt arczezal, vidám tekintettel jöve Eugen Emmához. Legalább olykor érkezett, hogy karjain a' hintóba vihette. Most már szerencsére a' coridorok, grádicsok szabadok voltak, a' karpit felemelődött. Egyedül az ellenőr látta vitetni az ifjú dámát. „Ez az, ahol“ mör-mölték magokban a' bilét - adók. Most hirtelen az uri lakba érkeztek. — — Milly eset, milly lárma egy ifjú leányra nézve!..... De a' nagy városban minden suhan, elmu-lik, felejtetik annyi féle között. *(Végzet következik.)*

J E L E S M O N D Á S.

M u l a n d ó s á g.

Holdvilág csak boldogságunk	Vársz hirt 's halhatatlanságot?
Füst a' balsors, melly elszáll,	Illat az, melly tölt virágot,
Gertyaláng egész világunk,	És a' rózsát, melly elhull,
Egy fuvallat a' halál.	Csak egy perczezel éli túl.

K ö l c s e y.

A' vallás azon isteni folyam, melly az egész pallérozott és pallérozatlan emberi nemzeten keresztül habzik; az a' talisman, melly sok népeknél és sok esetekben minden tudomány, polgári alkotvány és törvény helyett szolgálja; az a' talpkő, mellyhez minden törvényadó és statusalkotó a' maga principiumait úgy for-rasztotta, hogy csak általa 's rajta találjanak maradást; az a' menedék, melly a' természeti jusnak gyengeségét legelőszér olta-lomba vette, 's mellyből a' nemzeteknek jusaik a' magok kicsin-ségében legelőbb kiszállani merészelték; az az erő, melly az erő-szaknak és bűnnek legfogatosabban vethetett határt, midőn túl az emberi törvény és fenyték határain a' jövőndőben mutatott re-ményt és félelmet.

C s e l k ö v y.

A' szépség hasonló a' porban fekvő gyémánthoz, melly csak az őt ismerőnek szemét vonzja magára, és ragyogó fénye csak akkor bámit, midőn arannyal van kerítve. H o r v á t h I l l é s.

Aphorismák Turáról. A' természet 's miveltség által magosult Szépnem bájainak hódolni édes vonzódás, vissza élni megvesztegetett szívnek ismertető bélyege.

Az embernek más lények feletti méltósága nem arany 's méltóságok fényén, hanem természeti és szerzett szép tulajdonságain alapul.

Kovács Lajos.

K Ö L T É S Z E T.

Esztimhez a' távulból.

Mindig, mindig feléd	Fényzajos népcsoport,
Hullámzik kebelem,	Tornyosodott falak,
Ki nékem szenteléd	Diszkocsik költve port,
Szived, 's vagy mindenem.	'S a' legszebb hölgyalak
Ó vajha szép hevem	Nem hatnak édesen
Szellemi szárnyain	Rám; nincs gyönyörmalaszt
Küldhetném, kedvesem,	Itt nékem, édesem,
Hozzad hű csókjaim!	Ah nálad hagytam azt!

Fogarasy János.

K Ü L Ö N F É L E.

Hieroglyphák. Mielőtt az Egyiptusiak a' betűket ismerték volna, gondolatjaikat és fogalmaikat figurákkal, jegyekkel és jelekkel fejezték-ki, mellyeket különféle tárgyokról, mint fákról, madarokról 's egyéb állatokról kölcsönöztek; 's ebben felette ügyesek és találósak voltak annyira, hogy utóbb nem volt tárgy, mellyet e'képp kifejezni ne tudtak volna. Ezen hieroglyphái írás apáról fiúra maradt, a' mint ezt Cornelius, Tacitus, Strabo, és Diodor bizonyítják. A' kánya alakjával elejénte a' természetet jegyezték, mert, mint az Egyiptusiak mondották, ezen madárfaj közt nem találkozik him; a' mit Ammien-Marczellan is bizonyít. A' veréb és sólyom olly valamit jelente, mit sebesen és könnyen csináltak, ezen madaraknak sebességök és könnyűségök szerint. A' méh királyt jelentett, mert a' királynál méznek és fulánknak készzen kell lenni mindenkor. A' kígyó, melly farkát szájában tartá, az évet jelenté, melly ott kezdődik, a' hol végződik. A' farkasfej az elmúltat jelenté, minthogy ezen állatnak emlékezete nincs. Az oroszlánfej a' jelen időt képezé erőssége és hatalma végett. A' jövendőt egy nyalakodó és kedveskedő kutya képében példázták, mert az ember a' jövendőnek mindig reményel hódol. Az ökör a' földet jelenté ezen állatnak dolgossága és hasznossága végett. A' gólya igazságot jelentett, mert ugy tarták, hogy ezen madár atyját háladatosságból táplálja öregségében. — Az unalmat az angolnával jegyezték, mivel ezen halat soha se láthatni más társaságában. Az adakozó ember kinyitott jobb kézzel, a' fűsvény ellenben össze markolt bal kézzel példáztatott. A' krokodil rosz embert képezte. A' felnyitott szem azon embert jelelé, ki pontosan ügyel az igazságra; a' fül emlékezetet jelentett. Hogy egy igen nagy emlékező tehetségű embert képzeltesse, egy fülelő nyulat

festettek. — Igy beszéltek minden dolgokról, 's a' jelek, jegyek és alakok nekik az voltak, mi nekünk a' betűk.

Szent Bernard-hegye. Jó évszakaszban a' szent bernard-hegyi kolostorban naponként négy öt száz utazó fordul meg, 's ezeknek több mint fele ingyen megvendégtetik. Még őszszel és télben sincs szünete az utazásnak ezen hegyen keresztül. Minden szélvész, hóviharak és hidegek ellenére is számos savoyi (sabaudiai) kőmivesek, schweitz-i juhászok és marhakereskedők egyre járnak. Minden tehetetlen utazók, kiváltképpen mesteremberek, naponként két rész húst, harmadfél palaczk bort, elegendő kenyeret, levest és sajtot kapnak. Gondolni lehet, mennyibe kerül egy asztal, mellyen 8—10 hónapig minden nap néhány száz vendég lakozik. E' mellett tekintetbe kell venni, hogy a' kolostor egyedül csak Waadt, Genf, Wallis, Freyburg, Neufchatel, Basel cantonoknak és Bern városának esztendőnkénti adományai-ból él; mert a' többi cantonokban csak minden nyolczadik esztendőben egyszer kéregetnek. Ezekhez tartozik még Aosta városának esztendőnkénti adakozása termékekben, ugymint buza, ökrök, ju-hok, és borjúkban. — A' mult században legnagyobb számmal voltak az utazók. 1794-ben mintegy 50,000 francia kivándorlot-tak, nagyobb részint papok és nemesek, mentek sz. Bernardon keresztül; 1798-ban több mint 40,000 republicanus katona; 1800-ki juniusban szinte olly számos katonaság Napoleon vezérlete alatt.

Mulattató. 1) Egy londoni dámának szokása volt papagályát mindenkor magával vinni a' színházba. Ó nagy tisztelője lévén ama híres énekesnek Braham-nak, midőn egykor ezt ebédre hivatná, a' papagály megszóllamlék: „Braham! énekelj nekünk egy ariát!” Midőn senki se felelné „hogyan? — ugy mond a' madár — te nem akarsz? no tehát én énekelek helyetted.” Erre tiszta, zengő és egészen Braham cadencziájával a' Rule Britanniát el is énekelé.

Jegyzés. Ez ugyanazon papagály-virtuos, ki előtt egykor Catalani, az ő fogékony elméje ésszava tisztasága által elragadtatva, térdre esék.

2) Egy kiküldöttségi követ gyűlölséggel viseltetvén egyik követ-társához többi közt azt mondá neki: „No uram! kegyed az egész tanácskozás alatt még száját se nyitotta-ki!” — „Engedelmet kérek — lön a' felelet — valahányszor kegyed beszélt, soha se tart-hattam magam, hogy — ne ásitozzam.”

Kérdő rejtvény.

1) Mellyik ló legfeketebb? — 2) Mellyik kosnak van fa-lába? — 3) Mikor János a' borjú? — 4) Mellyik tővel szeretnek leginkább a' leányok ülni a' varó asztalnál? Zombory Mórítz.

Előbbi rejtvény: Somló.

Kérelem. Elöttünk lévén a' jövő félesztendőnek kezdete, a' t. olvasók ne terheltessenek e' folyóirat további megtartása iránt rendeléseiket mennél előbb megtenni. — Előre nem látott akadály miatt el nem készülhetvén azon műtárgy, mellyel még e' hónapban kedveskedni ohajtottunk volna, azt a' legközelebbi időre halasztjuk.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiarcz 86. szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi, uti utsza 612.